
Tarnowo Pałuckie, st. T 22, gm.
Wągrowiec, woj. pilskie, AZP
43-31/123

Informator Archeologiczny : badania 32, 288

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Święty Wojciech, st. 7, gm., Międzyrzecz, woj. gorzowskie, AZP 51-14/22 - patrz: paleolit

Targonie, st. 5, gm. Regimin, woj. ciechanowskie, AZP 42-62/53 - patrz: środkowa i późna epoka brązu

TARNOWO PAŁUCKIE, st. T 22, gm. Wągrowiec, woj. pilskie, AZP 43-31/123

- kościół p.w. św. Mikołaja z cmentarzem przy kościelnym (około połowy XIII w. - czasy współczesne)

Drugi sezon badań przeprowadzono w 1998 roku w ramach nadzoru archeologicznego w czasie prac konserwatorskich prowadzonych przy kościele przez firmę Zajączkowska-Kłoda Sp. z o.o. z Łodzi. W trakcie badań, przede wszystkim w strefie przefundamentowanej, na zewnątrz i we wnętrzu kościoła wykonano, m. in. sondáže sprawdzające konstrukcje kamienne. We wnętrzu zarejestrowano fragmenty posadzki kamiennej w wierzy i pod chórem muzycznym oraz rozproszone fragmenty płytek posadzkowych, o których wspominają wizytacje tego kościoła z XVII-XVIII wieku. Odsłonięto również 29 grobów i liczne skupiska kości ludzkich, przede wszystkim na zachód od ściany łuku tęczowego, w zakrystii i w strefie przyfundamentowej nawy i prezbiterium oraz na zewnątrz kościoła. Większość osobników pochowanych we wnętrzu kościoła była złożona w drewnianych trumnach, które bardzo dobrze zachowały się do naszych czasów. Stwierdzono, że część z tych pochówków wchodziła pod fundamenty obecnego kościoła. Sytuację taką stwierdzono pod wschodnią ścianą zakrystii i w narożniku południowo zachodnim prezbiterium. Świadczy to jednoznacznie o ich związku z cmentarzyskiem funkcjonującym tu przed budową II kościoła. Według wstępnych ustaleń, m.in. na podstawie znalezionych przy osobnikach i w grobach monet oraz ceramiki w warstwach grobowych, a także na podstawie grobów zalegających pod fundamentami drugiego kościoła, stwierdzić należy, że cmentarzysko przy kościele św. Mikołaja funkcjonowało przynajmniej w dwóch fazach. Pierwsza wiąże się z okresem funkcjonowania pierwszego kościoła, a druga z drugim obiektem. Znalezione przy osobnikach monety (część znaleziona w „ustach”) wydają się świadczyć, że druga faza jego użytkowania związana była z okresem od około I tercji XVI do około końca XVIII wieku (?). Jej początek związany jest najprawdopodobniej z zaprzestaniem pochówków na cmentarzysku zlokalizowanym na stan. Ł3 - *Klasztorok*. Uszczegółowienie tej tezy będzie możliwe dopiero po zakończeniu badań specjalistycznych.

W 1998 roku w trakcie prac eksploracyjnych we wnętrzu, jak i na zewnątrz kościoła, oraz przy rozbiórce chóru muzycznego i ołtarza głównego znaleziono 31 monet datowanych od XVI do XX wieku. Pochodzą one przede wszystkim z zakrystii i prezbiterium. Wśród nich znajduje się m.in. kilka różnych szelągów Jana Kazimierza, szeląg miejski Zygmunta I Starego (Gdańsk 1530), denar miejski Zygmunta II Augusta (1555), denar Ferdynanda I z 1563 roku (Węgry), szeląg miejski Zygmunta III (1593), ternar poznański z 1603, szeląg miejski okupacyjny Karola Gustawa (Elbląg 1657), szóstak koronny Augusta III (1756) oraz 6 halerzy Wilhelma V (1539-1592), datowane na 1561-1564. Ta ostatnia moneta pochodzi z księstwa Julich-Clave-Berg, czyli z księstwa, na terytorium którego cystersi altenberscy mieli swoje dobra. Ich bezpośrednie kontakty z klasztorem łekneńsko-wągrowieckim trwały do II połowy XVI wieku. Oprócz tego znaleziono fragmenty ozdób ksiąg, podstawę świecznika (?) ze śladami poślacania, fragment monstrancji - półksiężyc - melchizedech i inne.

W kościele od 1996 roku, prowadzone są prace konserwatorskie - renowacja i restauracja obiektu. Pracom tym poddana jest cała bryła kościoła i zdobiąca go wewnątrz polichromia. Po zakończeniu prac konserwatorskich i badań specjalistycznych, w tym archeologicznych ich wyniki zostaną opublikowane w monografii tego kościoła oraz w „Ziemia Wągrowiecka” - patrz też: [www:http://historia.amu.edu.pl/lekno](http://historia.amu.edu.pl/lekno).

Materiały oraz dokumentacja są przechowywane w magazynie i archiwum Ekspedycji Archeologicznej ”Łekno” w Instytucie Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
Badania będą kontynuowane.